6160 Ն· 1889 ՓԵՏՐՎԱՐ 7 ՇԱԲԱԹ — 29 ՈՒՆՃՈՒ ՍԷՆԻ — ԱԼԱԳ· ՓԵՏՐ· 19 — Ն· 6160

20 ՓԱՐԱ

Ղազետամզ ճեր կլոն ջրգար։

ՖԻՆԱԹԼԱՐ

Սեճեալիք Մ.ճիտ · · · · · · · 8
Ալբը այլզգ · · · · · · · · · 4
Բօսբա իւճրեքի պիկե այիտ տիր

Մանկական Էջերեան

20 ՓԱՐԱ

Գայաթատա, Ազապ-զաբուսունտա, Զեշոե մ.յոանրնտա, Ֆուրոնունն զարշրսրնտա, 298 նիւմերօյու Մանգումիի Լիֆքեաբ մաքպասրնտա։

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԻՄԹԻԵԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Ե· ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԱՐ·Ղ ՁԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ ՀԱ

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Բարիզ 17 փետր·

Մ· Մէլին մէճլիսի վիւքէլա ըիեասէթի վէ զիրաաթ նէզարէթի, Մ· Ֆըրէյսինէ խարիճիեէ, Մ· Ռուվիեէ տաքսիլիեէ, Մ· Բիպօ տալիեէ· Ժէնէրալ Պիլիօ հարպիեէ, Տօթրէսմ, Թիճարէթ, Մ· Պարպէյ Պահրիեէ, Մ· Գազմիր Բէրիեէ, Մէարիֆ Նէզարէթէրինէ նասով վէ թաեին օլունմալարը վէ հէյեէթի վիւքէլանըն պու սուրէթլէ թէշէքքիւրի միւհթէմիլ տիր։

Սֆինա 17 փետր·

Մէհլեխ Ֆէրուսան· — Մ· Տէլիեանի, Մ· Գարարանօս, Մ· Վալսամագի վէ Ֆըրգայի մուխալիֆէ ազասընտան սաեիրէրի, Մ· Թրիգուբինին ուսուլը մալիեէ վէ իտարէսինի մուախէզէ իթմէքտէ վէ Մ· Թրիգուբինին Եունանիստանըն թէսարրուֆ վէ մալիեէճէ խարապընա պատի օլաճաղը հագդընտաքի Ֆիքիրլէրճէ պիրպիրէրինէ գուվվէթ վերմէքտէ տիրէր։

Մ· Սիմօքուլօ, ճէվապլէն, մէյրի վերկիլէրինին սուրէթի ախզ վէ խթիհսալը նէթիճէսինէն, իթիպարէն եիւքսէլտիկինի զահիրէ իխրաճ իլէ, չիմտիքի վերկիլէրին մէմլէքէթին գուվվէյի մահսուլաթընը ասլա պօզմատըղընը իսպաթ իթմիշ տիր։ Մ· Տէլիեանի բաղար էրթէսի կիւնիւ ճէվապ վերէճէք տիր։

ՏԱԽԻԼԻԵԷ

Մալիեէ խազինէսի իլէ Պանդը Օսմանի վէ Տիւեունը ումումիեէ վէ Բէյի խարէլէրի Թարաֆընտան, Զարպխանէյի ամիրէտէ 5էր 10էր ղ·լըգ ադճէ պաստըրըլմադտէ օլտուղու իչիտիլմիշ տիր։

Թարաֆը էշրէֆի հազրէթի Բատիշահիտէն, Իթալիա վէ Իսբանիա սէֆիրլէրի ճէնազալէրինէ պիր զիեաֆէթի միւքէմմէլէ քէշիտ պույրուլաճաղընը ղաղէթալար եազըեօրլար։

Պու քէրրէ տախի Մալիեէ նէզարէթինտէն Պահրիեէ տաեիրէսինէ վերիլէն մէպալիղտէն, ումում թէրսանէ ֆազրիդալարը իլէ պահրիեէ մէքթէպի վէ պահրիեէնին պաղը դալէմիրինին 304 օգոստոս մաաշլարը իթա օլունմըշ տըր։

Մուշ վէ միւլհադաթը չիֆթճիլէրինին էմրի զիրաաթլարընը թէէմինի ղըմընտա, կէլէճէք օրադ վագթինտէ ալընմադ իւզրէ, մէնաֆի հիսսէ իեանէսինտէն 200000 ղրշ·ը միւհթաճիյնէ իթասը խուսուսու Պաղը Ալիտէն Պիթլիս վիլաեէթինէ իշար պույրուլմուշ տըր։

Իյնէպօլուտա էհալի թարաֆընտան իանէթէն պիր մէքթէպի իպթիտաի ինշա վէ պու քէրրէ բէսմի քիւշատը իճրա օլունտուղու Մէարիֆ նէզարէթինտէն իլան օլունմուշ տուր։

Ռուսիա սէֆարէթխանէսի միւշթէշարը Մ· Օնու, պիր միւտտէթտէն պէրու մէէղունէն Բէթէրպուրկտա պուլունուպ՝ տիւն շէհրիմիզէ ավտէթ վէ միվասըլէթ իթմիշ տիր։

Էվվէլքի վէ տիւնքիւ կիւն շիտտէթլէ հիւքմ սիւրէն ֆուրթունատան, Մարմարա տէնիզինտէ պիր գաչ եէլքէն կէմիսինին գազազէտէ օլտուղու իչիտիլմիշ տիր։

Կէչէն բաղար կիւնիւ Ռուսիա սէֆարէթխանէսինտէ պիր բէսմի գապուլ իճրա օլունտուղու վէ տիւն ադշամ Իթալիա սէֆարէթխանէսինտէ պիր զիեաֆէթի շէպպանէ իթա գըլընտըղը կիպի, մարտըն պիրինճի կիճէսի տէ Ինկիլթէրա սէֆարէթխանէսինտէ պիր պալ իթա օլունմադ իւզրէ տավէթնամէլէր թէվզի օլունմուշ տուր։ Պիր հաֆթաեա գատար Իյրան սէֆարէթխանէսինտէ պիր սուարէ վէ չարշէնպիհ կիճէսի տախի Ալմանիա սէֆարէթխանէսինտէ գօնտեր վերիլէճէք տիր։

Սզեբա մերքէզ պիտաեէթ մահքէմէսինին իքի ազա վէ պիր միւլազիմ վէ պիր զապիթ քեաթիպլինին խըտմէթլէրինտէն աֆվը իլէ հուգուգ վէ ճէզա տաեիրէլէրինին պիրլէշտիրիլմէսի իչին, պու քէրրէ իրատէյի Բատիշահի շէրէֆսատը օլմուշ, վէ քէյֆիեէթ պա թէլէկրաֆ մերճիինտէն մահալինէ իշար օլունմուշ տուր։

Միւլղա ըուսումը սիթթէ իտարէսինին թէշքիլինտէն մուգատտէմ ըուսումաթ էմնէթինէ աեիտ օլարադ, պագաեատա գալան մէպալիղին սերիեէն թահսիլի, պու քէրրէ Մալիեէ նէզարէթինտէն թաամիմէն վիլաեաթա իշար օլունմուշ տուր։

Ֆաթիհ ճիվարընտա Ֆիւշիւքօթլագճը եօղուշու պաշընտա մերհում Տերվիշ բաշանըն գօնաղը արասընդն թախմինէն 12 արշընն եիւքսէլիրտէ տուվարը, տիւն սապահ սաաթ 2 բատտէլէրինտէ գարշըսընտա վէ պաղչէվան թանաշընն թահթը թաասրրուֆընտա օլուպ, տէրունինտէ Ռում միլլէթինտէն արապաճը Վասիլին իդամէթ իթմէքտէ օլտուղու օտա իւզէրինէ պաղթէթէն եէդըլարադ, մէրգումուն զէվճէսի Քիրեաքիցա իլէ 11 եաշընտա դէրը էրինի վէ 3 եաշընտա տիկէր դէրը Տէսբինօ վէ օղուլլարը 20 եաշընտա Անկէլի վէ 12 եաշընտա Նիգոլի վէ 8 եաշընտա Անտրիդօ էնգաղ ալթընտա գալարադ պունլարտան Անտրիդօ իլէ Տէսբինօ էօլմիւշ վէ տիկէրլէրի մէճրուհ օլմուշլար տըր։

Դալգէն վէ ճիսմէն ճէրիհատա՝ օլան Քիրիեադիցա աղըրճա մէճրուհ օլտուղունտան, հէման Հասէքի խասթախանէսինէ նագլ օլունմուշ, վէ մէգքիւր տուվար սօղագ օրթասընտա եըգըլմըշը, վէ թաշթօրրադտա քիւլլիեէթի պուլունտուղու ճիհէթլէ, ալթընտա պունլարտան պաշդա քիմսէ գալըպ գալմամըշը հէնուզ մէճհուլ տուր։

Գատը քէօքինտէ տիւն պիր գուտուղ քէլպ բէյտա օլարադ, Քէօրֆէզլի Հաճի Պէեին ուշաղը Ապտուլլահը ըսբրտըղը կիպի, կէօքուտա Ցէկկրմէն ամէլէսինտէն Զիլե նամ քիմէնէեիտէ պաճաղընտան ըսբրտըղը խապէր ալընմադլա, տէրհալ թաադիպ օլունարադ, Զէնկէլ քէօճինտէ թէլէֆ իտիլմիշ տիր։

Կիրիտտէն ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, շու արա ինթիխապաթ իճրա օլունմադ իւզրէ օլուպ, մահալլի զաղէթալարտան պաղըլարը, իճրաաթը մահէլլիեէ լէհինտէ վէ տիկէրլէրի ալէյհինտէ պուլունմադտա իմիշլէր։

Թ·ըէ բէֆիդիմիզ զարադը զաթիեէտէն պիւսպիւթիւն արի օլարադ, զաղէթալարը իհթիեաթ իւզրէ հարեքէթ իթմէլէրի վէ վիլաեէթին պիզայտ գալմամասը հիւքիւմէթի մահալլիեէ մէնաֆիի միւգթէզիեաթընտան օլ տուզունա պիլպէյեան իճրասի նէսաեիհ իթմիշ տիր։

Ըէժի մէմուրլարընտան Վասիլաքիեի, Սամսօնտան կէլիր իքէն, վաբօր իչինտէ վէ Ռուսիալը Սիմօնը Գալաթատա Սէլանիք օթէլինտէ պիր նէվ էճզա իլէ պաերլատարադ պիր մըգտար ադշէլէրի իլէ այթուն սաաթ վէ դօրտօնլարընը սիրդաթ իթմիշ օլան Եուսուֆաքի վէ Թէօտօլօզօս նամ շախսլարընը մուհաքէմէսի տիւն ըուեէթ օլունարադ, պիրինին 5 վէ տիկէրինին 3 սէնէ միւտտէթլէ քիւրէկէ դօնուլմալարընա մահքէմէյի ճինայէթտէն գարար վերիլմիշ տիր։

Մէմալիքի Շահանէտէ հայվանաթը էհլիէնին իալահը ճինսի իչուն թիճարէթ նէզարէթի թարաֆընտան իճրայի թէշէպպիւսաթ, վէ էհլի զուգուֆուն թէճրիպէ վէ մալիմաթընա միւրաճաաթ օլունմուշ տուր։

Պու արալըգ հայվան խասթալըղընն գիեատէլէշմէսի վէ հայվանաթն աղալմասը ճիհէթի իլէ, թէշէպպիւսաթը վաղրաեա բէք գիեատ էհէմմիյէթ վերիլմէք լազըմ տըր։

Վիէննատա թէտավիւլէ չըգարըլըպ Ավսթրիա սէֆարէթինտէն կէօնտերիլէն պիր ատէտ լիրայի Օսմանլինին մուայէնէսի իճրա իթտիրիլիքատ մէգքիւր ալթունտան աթէշէ տիւշիպ գարարարը մէլհուղ վէ 11ինճի սէնէ 1277 թարիխլէ մուրադգամ, վէ եազը վէ թուղրալարը ղաեէթ ուլզունուղ, վէ մահիեէթինտէի թարթըրը տիւզկիւնճէ պուլունտուղու, վէ գաթթ խալիլէն բարչասը ինտէթահլիլ պագը վէ թիւթեա խալիմէսինտէն իպարէթ օլարադ, եիւզտէ 16 կիլիւշիւ հավի վէ իւղերի ալթուն եալարղը խուսկի վէ ինտել վէզն սրգէթի 4 կրամ 13 սանթիմ, եանի պիր տիրհեմ պէշ գըրաթ օլուպ, զանն օլունտուղունա կէօրէ, խասղէ սուրէթիլէ իմալ գըլընարը ճիհէթլէրէ գալպ օլմասընտա գաթան շիւպհէ օլմասըղը վէ իշպու գալպ ալթունլարըն մէմալիքի Շահանէեէ իտխալէյլէ սիրիւլմէսինէ չալըշըլաճաղը միհթէմիլ պուլունտուղու պէեանը ալիսիյէ, պու պապատ թէէքիտաթը լազմէ իճրասը թարաֆը սամիի ճէնապը Սատարէթբէնահիտէն վիլաեաթը Շահանէեէ վէ միւսթագիլլէն իտարէ օլունան միւթասարրըֆլըղլարա էմր ու իշար գըրընմըշ տըր։

ՊԻՐ ՃԻՆԱԵԷԹԻ ՄԻԻՏՉԻՇԷ

Կէչէնտէ քէշիտէ օլունան Ռումէլի տէմիր եօլու իքրամիեէ նօմէրօլարընտան 300,000 ֆրանգ գազանան պիր բրօմէս, Գալաթատա պիր ֆուրունտա թապլաքեարլըգ իթմէքտէ օլան 16 եաշընտա պիր պիչարէ Ռում տելիգանլըսընդն եէտինտէ պուլունուբ։

Բրօմէսին իսապէթինի ուսթասը պուլունան հէրիֆէ խապէր վիրմէքլէ պերապեր Պանգը Օսմանիեէ տէ միւրաճաաթ իտէրէք, իսմինի վէ եէտինտէքի բրօմէսին նօմէրօսընը գայտ իթտիրիպ, թէվճճիհ իտէն իզ պալտէն նէ վէճհ իլէ խթիֆատէ իտեճեկի խիւլեասը ալա ֆուրունա ավտէթ իտէր։

Իրթէսի կիւնիւ, ուսթասը օլաճադ խունխար, տիկէր 4–5 նէֆէր Ռում ֆուրունճուլար իլէ իթթիֆադ իտէրէք, զէվալը թապլաքեարը, դըզընըրլան ֆուրունա տիրի տիրի ամբպ եադտըգտան սօնրա, Պանգը Օսմանի թարաֆընտան վերիլէն նօմէրօեու համիլէն Պանգաեա միւրաճաաթ իտիլտիքտէ, Պանգա մէմուրլարը, պիր կիւն էվվէլսի կէլէպ իսմինի վէ մահալը իդամէթինի գայտ իթտիրէն կէնճ Ռում իլէ պու հէրիֆ պէյնինտէքի միւնասէպաթը թահարրիեէ լիւզում կէօրմէք տերճճէսինտէ պիր էսէրի տիդգաթ իպրաղ, վէ վուգուս պուլան իսթիճվապտա հէրիֆին ճէվապ թէտարիքինտէն աճիպ գալըրընը կէօրմէքլէրի ադըպլինտէ իշի զապըթաեա իհսպար իյլէտիքլէրինտէն, էվվէլա, ճանլյի մերգում, վէ սօնրա, տիկէր ճինաեէթ շէրիքլէրի տախի տէրտէսթ իթտիրիլմիշ վէ պիտաեէթէն իճրա գըրընան խթինթադտա վադրաի ֆաճիեանընը քէնտիլէրի թարաֆընտան թէրթիպ իտիլէրէք, զէվալը չօճուղընն էլլէրի աեադլարը պաղլանտըգտան վէ սէս չըգարմաեաճադ տերճճէտէ աղզը գաբանտըգտան սօնրա, էվվէլճէ պէշ չէքի օտուն իլէ գըզըբրլան ֆուրունա աթըպ եադտըգտան իգրար վէ իթիրաֆ իթմէլէրի իլէ, հադլարընտա մուամէլէյի լազմէ իճրասը մուդարրէր ալուլունտուղու քէմալը թէէսիր իլէ խթիխապար գըրընմըշ տըր։

ԱԶԳԱՑԻՆ

Էրզրումտան վարիտ օլան խապէրլէրէ նէզարէն, մահալը մէգքիւր առաջնորդու Դերճակեան Դեր· Աբիսատակէս եպիսկոպոս իսթիֆա իտիպ, Դաւառական ժողով Թարաֆընտան դապուլ օլունմուշ, վէ մահալը մէգքիւր խուն ժողովու պիր տեղապահ թայինի իթմիշ վէ վուգուսի հալի պա մաղպաթա Բաթրիդխանէմիզէ կէօնտերմիշ տիր։

Նասըլքի մալիմ տիւր, Քարակէօմրիւկ քիլիսէսի Քարոզիչի Դեր· Օրմանեան Սրբազան վէ միհթէրէմ թաղային ցանձնախումբը իշպու մէսէլէսի թահթը միզաքէրէեէ ալարադ՝ Ընծայարան եէրինէ պիր Հոգեւոր մէքթէպինին քիւշատընը տահազիեատ էլզէմ կէօրմիշ, վէ վէ պու պապատ միւմիլէյհ տիդգաթա չայեան մուֆասսալ պիր լաեիհա գալէմէ ալմըշ, վէ շու նէթիճէլերի չըդարմըշ տըր։

Ա· Էվվէլթ, եօյլէ պիր միւքէմմէլ մէքթէպ Միլլէթիմիզտէ բէք լազմ տըր։

Բ· Մէքթէպը մէգքիւր նէֆսի խմանպօլտա պուլունմասը ֆարզ իսէտ· եօյլէ պիր մէքթէպին վանք իչինտէ ինտաս վէ քիւշատ միւգթէզիյեաթտան տըր· ֆագաթ պուրատա վանք պուլունմատըղընտան վէ եէնիտէն ուլու պիր վանք թէէսիսի խայրի վագըթա վէ քիւլլիւ մէսարիֆաթա միւհթաճ օլտուղունան, մէքթէպը մէգքիւրդն, եադընըղը վէ միւնասէպէթի ճիհէթի իլէ, Արմաշ վանքընտա քիւշատ օլունմասը ճաեիզ կէօրիւլմիշանճադ, մէգքիւր վանք տօղրուտան տօղրուեա Ազգային Վարչութիւնումուզ նէզարէթի վէ անըն թարաֆընտան ինթիխապ օլունան խուսուսի պիր Հոգաբարձութիւն իտարէսի թահթընտա պուլունմայը տըր։

Մէսմուիմիզէ նէզարէն, Գարակէօմրիւկ քիլիսէսի թաղային ցանձնախումբու, պու կիւնլէրտէ ԱմենՍ· Պատրիարք Հայր հազրէթլէրինին ըրեասէթի թահթընտա իճթիմա իլէ, լանիհայի մէգքիւրու սօնտէքա թահթը թեղէքքիւրէ ալատիք

պասընտան վէ Ինկիլիզ մուհաֆազաքեարանընտան պուլունան վէ Բօմանտա սաքին օլան պիր Ինկիլիզ բահիպի, Վաթիգանա կիտէրէք, Բարանըն Մ. Կլատսթօնը նէզտինէ գապուլ իթմէմէսինի մուճիպ օլան էսպապը Բարաեա թէֆհիմ վէ պէեան իթմիշ տիր։

Բաբա, թէշէպպիւսաթը մէզքիւրէտէն խաթրը գալարադ, Մ. Կլատսթօնը գապուլէ հաղրը պուլունտուղունու պէեան իթմիշ տիր։

Մ. Կլատսթօն տախի, Բօմանա կէլմէկէ վէ Բարաեա վիզիթա վիրմէկէ հաղրը իսի հսկ տէ, սիեասի խասիմիրի մումախլէյհին Բարալրդ մէսէլէսի հադդընտա Մ. Ծադօպինեի վէ Մ. Բիզօեա կէօնտերտիկի մէքթուպլարը նէյր իթմէքլէ, Մ. Կլատսթօնը Իթալիա տէօվլէթինէ գարշը նագիք վէ միւշքիւլ պիր մէվգիեէ գօյմուշ տուր։

Պունըն իւզէրինէ, Մ. Կլատսթօն, Բօմանա կէլմէք էֆքեարընտան սարֆը նագար իթմէկէ մէճպուր պուլունմուշ, վէ հաթթա պիրինճի մէքթուպունու Բարանըն թալէպինէ զայրը միւսաիտ սուրէթտէ թէֆսիր իթմիշ տիր։

Ինկիլիզլէր, պու ճիհէթի Ինկիլիզ մէնաֆիինէ մուվաֆիգ օլտուղունու սպէեան իտիեօրլար իսէ տէ, Բարանըն Իրլանտալրլարա էվվէլբինտէն զիեատ միւսաեիտ պուլունճաղը միւհթէմիլ տիր։

* * *

ՐՈՒՍԻԱ. ՎԷ ԲԱԲ.

Բէթերսպուրկտան 14 փեար. թարիխի իլէ եազըլմըշ տըր։

Բաբա իլէ Ռուսիա միեանընտա ճէրէեան իտէն միւզաքերաթ իւզերինէ Վիթպէսք վէ Թէլօգ եպիսկոպոսը մէնսէնեօր Մարքէլ, մէմուրիեէթինտէն ազ իլէ պա էմրի իմբերաթօրի Սինօտ մէճլիսի ազալրզրնա նասպ օլունմուշ տուր։

Մուսախլէյհ եպիսկոպոս, պունտան պիր դաչ սէնէ ադտէմ գաթօլիք քիլիսէսինէ մէնսուպ իտի իսէ տէ, մուախարէն օրթօտոգս քիլիսէսինէ տէխալէթ իթմիշ, վէ Բաբա իլէ Ռուսիա արասընտա պիր սուրէթի թէսվիկէ ադտընա էվվէլ էմրտէ մուսախլէյհ եպիսկոպոսըն ադլը շարթ գօեուլմուշ օլմասը իշթէ պու սէպէպէ մէպնի պուլունմուշ տուր։

ՊԱՂԴԱՆ ՀԻՒԲԻՄԱԹԸՆԸՆ ԱՀՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷՍԻ

Թ-ոյհզազէթասը, Պաղդանըն ահվալը ումումիէսի հադդընտա աթի չաեանը տիդգաթ պէնտի տէրճ իթմիշ տիր։

Պաղդանտա եղնէ պագը դարըշդուզ էսէրի զահիր օլուպ, Սըրպիսթան վէ Բուլգարիա վէ մահալը սահիրէտ հէեէճան պուլունտուղու հալտէ, Գարատաղ տախի ահվալը մէգքիւրէեէ աթֆը նագարը տիդգաթ իթմէքտէ տիր։

Սըրպիսթան գարըշդուզը սաեիր մահալլէրէ նիսպէթլէ չօղալմըշ տըր։

Սապդ գապինէ, մէճլիսի մէպուսանտէ էքսէրիեէթ գազանմատըզը հալտէ, ինթիխապաթը ախիրէ իւզէրինէ պագը թարաֆտարլարը տախի տաղրմըշ տըր. չիմտիլիք, գապինէ, սէլէֆլէրինէն թաեինինէ գատար մուվագգաթէն իճրայի մէէմուրիեէթ իթմէքտէ տիր. գրալ Միլան, եէնի գապինէնին թաեինի իչուն, տիւշարը թէրէտտիւտ օլմուշ տուր. Սգուբչինատա Բաղէալ ֆըրգասը էզլէպիեէթ իւզրէ տիր։

Մէգքիւր ֆըրգանըն Ռուսիա իլէ իթթիֆագ թարաֆտարը վէ գրալիցա Նաթալիէ թէվէճճիհփեար օլտուղու մալիմտիր. գրալ Միլան, Բաղէալ ֆըրգասընտան պիր գապինէ թէշքիլ իթտիկի հալտէ, Ռուսվէթիաեը տիլիկիր իտէճէկինի պիլիեօր։

Վիէննա գապինէսի, Ռուսթրիա վէ Մաճարիսթան իլէ իթթիֆագ ալէյհինտէ պուլունան պիր ֆըրգասընտան վէ Ինկիլիզ մուհաֆազաքեարանընտան պուլունան վէ Բօմանտա սաքին օլան պիր Ինկիլիզ բահիպի, Վաթիգանա կիտէրէք, Բարանըն Մ. Կլատսթօնը նէզտինէ գապուլ իթմէմէսինի մուճիպ օլան էսպապը Բաբաեա թէֆհիմ վէ պէեան իթմիշ տիր։

Բաբա, թէշէպպիւսաթը մէզքիւրէտէն խաթրը գալարադ, Մ. Կլատսթօնը գապուլէ հաղրը պուլունտուղունու պէեան իթմիշ տիր։

Մ. Կլատսթօն տախի, Բօմանա կէլմէկէ վէ Բաբաեա վիզիթա վիրմէկէ հաղրը իսի հսկ տէ, սիեասի խասիմիրի մումախլէյհին Բարալրդ մէսէլէսի հադդընտա Մ. Ծադօպինեի վէ Մ. Բիզօեա կէօնտերտիկի մէքթուպլարը նէյր իթմէքլէ, Մ. Կլատսթօնը Իթալիա տէօվլէթինէ գարշը նագիք վէ միւշքիւլ պիր մէվգիեէ գօյմուշ տուր։

Պունըն իւզէրինէ, Մ. Կլատսթօն, Բօմանա կէլմէք էֆքեարընտան սարֆը նագար իթմէկէ մէճպուր պուլունմուշ, վէ հաթթա պիրինճի մէքթուպունու Բարանըն թալէպինէ զայրը միւսաիտ սուրէթտէ թէֆսիր իթմիշ տիր։

Ինկիլիզլէր, պու ճիհէթի Ինկիլիզ մէնաֆիինէ մուվաֆիգ օլտուղունու պէեան իտիեօրլար իսէ տէ, Բարանըն Իրլանտալրլարա էվվէլբինտէն զիեատ միւսաեիտ պուլունաուղունտան, Սգուբչինատա, ինթիլաֆճէրէեան իտէրէք, Սըրպիսթան ահվալի պուհրանտէն գուրթուլմանաճադ տըր։

Գրալ Միլան շիմտիլիք, թէպտիլի հավա իչուն, Բիվիրտաեա ապիմէթ իտէճէք տիր։

Պիր աղ վագըթտան պէրու Պուլկարիսթանտան հավատիսի մուհիմմէ ալընմատըզը հալտէ, ախիրէն, օրատան տախի չաեանը տիդգաթ խապէրլէր վէր բուտ իթմիշ տիր։

Պուլկարիսթան մէմուրիյնի բուհանիեէսի, բրէնս Ֆէրտինանտըն լէհինտէ օլմաերզ, Ռուսիաեա միւթէվէճճիհ օլտուգլարընտան, կէչենտէ Սօֆիատա իճթիմա իտէն մէճլիսի բուհանի ազասը, հիւքիւմէթ մարիֆէթի իլէ մահալլէրինէ իտատ օլունմուշ տուր. ֆըրգայի մուխալիֆէ, պու հարէքէթի բրօթէսթօ իմմէք իւզրէ, էքզարդա պիր մուխթիրէ իրսալ, վէ մէմուրիյնի բուհանիեէ հագդընտա իճրա օլունան մուամէլէտէն տօլայը, թարպիեէ թալէպ իթմէսինի բէճա իթմիշլէր տիր։

Պու մուխթիրէեէ էքսէրիսի Զանդօֆ թարաֆտարլարընտան 60 զաթ տախի իմզա իթմիշ տիր։ Փեար. 5ինտէ, դէվաթը մումախլէյհիւմիւն 40ը թէվդիֆ իտիլմիշ վէ սաեիրլէրինին թէվդիֆի տախի էմր օլունմուշ տուր. մէվգուֆլարը հեր պիրինտէնտտ, մուվագգաթէն սալը վերիլմէք իւզրէ, 850 Ինկիլիզ լիրասը թէէմինաթ ագչէսի թալէպ օլունմուշ տուր։

Հէյհէթի միւտիրանըն սապդ ազալարընտան եալընըզ պանքէր Մ. Քէչօֆ իլէ սապրգա հէյհէթի միւտիրանտէ պուլունմուշ օլան 4 զաթ տախի մէվգուֆլար միեանընտա տըր։

Պունլարըն մուհաքէմէյի սիեասիեէլէրի իճրա օլունտուղու հալտէ, իսթէր մահքիմ օլսունլար իսթէր պէրաէթի զիմմէթլէրինէ գարար վերիլսին, Մ. Իսթանպուլօֆը թահթը ըրեասէթինտէ պուլունան հէյհէթի միւտիրան իչուն, իշպու մուհաքէմէ մուղիրը օլաճագ տըր։

Մ. Իսթանպուլօֆ, Էկզարգըն Մ. Զանդօֆ թարաֆտարանը իլէ հէմֆիքքեար պուլունտուղունու զանն իլէ, ալէյհինտէ պիր միհիմմ թէտպիր թէսավվուրընտա պուլունուեօր իմիշ. պինապէրին, Ռուսիա՝ Պուլկարիսթանը հալը իւզրինէ թէրք իթթիկի սըրատա, շուվիւնաղայի տախիլիեէ Պուլկարիսթանըն ասաեիշինի սելպ իթմէքտէ տիր։

Ռումանիատա տախի, քիւչիւք պիր պուհրան մէվճուտ տուր։

Սաեիր Պալգան հիւքիւմէթլէրինտէ օլտուղու կիպի, Պուքրէշտ Ռուսիա վէ Ավսթրիա թարաֆտարլարը միւնազաատա պուլունուեօրլար։

Պիր խայլի միւտտէթ, Ռումանիատա Ավսթրիա նուֆուզու թէդատտիմ իտիպ, դրալ Շարլ՝ Ավսթրիա իլէ իթթիֆագ թարաֆտարը օլան Մ. Պրաթիանօեը պաշ վէքեալէթէ վէ Մ. Գարբը խարիճլեէ նէզարէթինտէ թաեին իմմիշ է օր։

Պիր զէմանէն պէրու, Բօմանիա էֆքեարը ումումիեէսի, Ռուսիա թարաֆտարը օլան մուհաֆազաքեարան ֆըրգասընա մէյլ իմմիշ տիր, պու տէֆա Մ. Պրաթիանօնըն մուհաքէմէ թահթընա ալընմասը, բարլամէնթօտա թէբլիֆ օլունմուշ տուր. պու թէբլիֆին գապուլ օլունմասը իհթիմալտէն տտա օլունմաեօր իսէտ, մուհաֆազաքեարան ֆըրգասը, Մ. Գարբը խարիճլեէ նէզարէթինտէն տիւշիւրմէք էֆքեարընտա կէօրիւնիւեօր. թէբլիֆի մէզքիւր, Մ. Գարբը ալէյհինտէ օլմագտան զիեատ, Ալմանիա վէ Ավսթրիա իլէ իթթիֆագ մատտէսի ալէյհինտէ պիր նիւմանիշ տիր։

Մ. Գարբը ինֆիլասը, Պուքրէշտ Ռուսիա նուֆուզունուն իտտէսի տիմէք օլտուղունտան, իթթիֆագը միւսելլէսի թէշքիլ իտէն տէվլէթլէրին Պուքրէշտ մուհաֆազաքեարան ֆըրգասը մարիֆէթի իլէ իճրա օլունան էնթրիգալարա միւսաատտ, վէ գրալ շարլը միւնասէպաթը տիւվէլիեէի մուհաֆազաքեարլարը էֆքեարընտա թաթպիգ իտէմէեէճէքլէրի տէրքեար տըր։

Շիմտիեէ գատար Ռումանիատա, գապինէլէր սրգճա սրգճա թէպտիւլ իթմէեէիպ, պու սաեէտ ասաեիշ վէ իւմրան հասըլ օլտուղու հալտէ, Ռումանիալրլար տախի սաեիր Պալգան հիւքիւմէթընտա ճարի օլան պուհրանէ իշթիրաքէ պաշլաեօրլար։

Պալգան հիւքիւմէթլինին նէքտիկէրինէ գուրպիեէթլէրի, գարշըրգ մուավէնէթէ վէ թէրագգեաթա խըտմէթի իթմէք լազըմ կէլիր իքէն, նէքտիկէրինէ զարաղ վէ հասէտ իլէ մուճիպլի շուրիշ օլմասը շաեանը թէէսիֆ տիր։ Պալգան ագվամը պիր խայլի թէրագգրեաթա միւսթահիտ պուլունտուգլարը հալտէ, բօլիթիկա շուրիշլէրի քէնտիլէրինէ տախի մուզիրը օլուպ, Էվրօբաեա մուճիպի էնտիշէ օլուեօր։

Ղայրէթլէրի, մէմէքէթին թէրաղդընա սարֆ օլունմագ լազըմէտէն իքէն, բարլամէնթօ միւճատէլէլէրինէ վէ եախստ խաֆի էնթրիգալարա սարֆ օլունուեօր. հէնէճանը վագրա խարիճտէն իտիլէն թէշվիգաթըն տերքճէսինէ կէօրէ, քէսպի շիտտէթ վէ եա սիւքիւն իթթիկինտէն, պագը ճիվար տէվլէթլէր պէթարաֆ գալըպ, միւտահէլէտէն քէֆֆի եէտ իթտիքլէրի հալտէ, սինքիւն վէ սաեիշին պագասը վէ հէյհէճանընը եիւղտէ տօգսանընը տէֆի գավկինէ մէէմուլ տըր։

* * *

Պուքրէշտէն փեար. 15տէ իշար օլունտուղունա կէօրէ, վիւքէյայի սապրգանըն թահթը մուհաքէմէեէ ալընմասընա տաեիր Մ. Պրէզենպէրկ թարաֆընտան վագը օլան թէքլիֆ եալընըզ պիր ըէյ էքսէրիեէթլէ ըէտտ օլունմուշ տուր։

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐԻ

Ցիշատակութեան արժանի յոյժ կարևորագոյն դէպքն է վերարացումն Մանչոմէէ-էֆէեսի, որ տեղի ունեցաւ անցեալ շաբթու Կայսերական յատուկ Իրոդեով։

Այս մեծ դէպք, կամ մանաւանդ մեր յոյժ սիրելեալ Վեհապետին՝ Օգոստափառ և հպատակասէր Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Կայսեր այս մեծ շնորհ անհուն բերկրութիւն պատճառած է Հայ-Ազգին, զի Մանչոմէ աշխուժիւ ու եռանդեամբ ծառայած է ու կը ծառայէ Օսմանեան բարեխնամ տէրութեան կենսական և ճշմարիտ շահուցը՝ արիաբար պաշտպանելով միշտ ղէհայասանեայց Ս. Եկեղեցին, որ իրեն համար չունի օտար պաշտպաններ, և հետեւաբար օտարը կուսան չգտներ ասա՛ր և է միջամտութեան, զի մեր Եկեղեցի ազատ ու անկախ է իր ծագմամբը և կազմութեամբը ու նմանութիւն չունի երբէք ո՛ր և է օտար եկեղեցւոյ։

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ միակ պաշտպանը Վեհ. Սուլթանն է, Որոյ քաղցր ու վեհապանծ հովանւոյն ներքեւ Հայը կատարեալ ազատութեամբ և խղճի անդորրութեամբ ամենուրեք կը պաշտէ իր կրօնքը և երախտագէտ զգացմամբ միշտ բարեմաղթու է Ն. Կ. Վեհափառութեան թանկագին կեանցը։

Մանչոմէէ-էֆէեսի Վեհ. Սուլթանին մասնաւոր շնորհայն արժանանալուն առթիւ Հայ-Ազգին զգացած խորին գոհութիւնն ու բերկրութիւն անժխտելի ապացոյց են թէ Հայն երախտագէտ զգայմամբ կը գնահատէ միշտ Ն. Կ. Վեհափառութեան ո՛ր և է մէկ շնորհն, զոր երբ վայելէ, նոյնքան աւելի կամքաղնդուին իւր հաւատարիմ հպատակութեան կապեր և մեծ հպարտութիւն կ'զգայ հպատակը գտնուելուն համար այնպիսի ազնիւ վեհանձն և գորովասիրտ Վեհապետի մը, որ արդար է, գնահատող է և գիտէ վարձատրել իւր-Հայուն-հաւատարմութիւնեան անձնուէր ծառայութիւնները։

Մեր յոյժ սիրելեալ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Կայսրն-Որոյ երկար կեանք և ամեն կերպ բարօրութիւն և հանդստութիւն պարգեւեն Երկինք—երկրին պատմութեան մէջ չունի արդարև իւր նըմանը։

Վ.Եհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Կայսրը չէ այն վեհապանծերէ, որ կը խորհին միայն իւրեանց հանգիստ և գոհունակութիւն կրգան միայն իւրեանց հաճոյքէն։

Ն. Կ. Վեհափառութեան մի միակ հաճոյքը երկրին բարգաւաճումը և Իւր հպատակաց բարօրութիւնն ու երջանկութիւնն է։

Ն. Կ. Վեհափառութիւնն չխորհիր երբէք Իւր հանգիստը, միշտ կղբաղի ու կաշխատի երկրին հոգերովը, ամեն բան, ամեն խնդիր ինք կը քննէ անձամբ, վերահասու կը լինի ամեն բանի ճշմարտութեան և ո՛րքան գթած՝ նոյնքան և արդարասէր է. ուստի գիտէ թէ պատժել և թէ վարձատրել։

Իւր այսքան ծանր գրաղմանց մէջ չեն վրիպիր Իւրեան կորովաբիր աչքերէն աղքատին արտասուքը, կարօտեալին քաղցն և զրկեալին իրաւունքը։

Ո՛ւր որ կենայ դժբաղդութիւն կամ թշուառութիւն մը, անդ է Իւր գթած ու ողորմած սիրտն։

Ահա այսպիսի չքնաղ յատկութեամբք գովանի ձիրքերով օժտեալ Վեհապետ մ'է մեր յոյժ սիրելեալ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ շնորհալի Կայսրն, որ բարեյօժար տրամադրութիւններէն լի վստահութեամբ կը սիրենք յուսալ թէ Հայ ազգն ընդհուպ պիտի արժանանայ Ն. Կ. Վեհափառութեան նորանոր շնորհացն։

Արդ, երբ ամենայն իրաւամբ կը դրուատենք Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր արժանիքն ու դերազանց կարողութիւններ և երբ իրական քաղցր յոյսերով կը լցուին մեր սրտեր՝ որ կը բարեխնդ երախտագէտ զգացմամբ, չենք կրնար լռութեամբ անցնիլ նկատմամբ այն հրատարակութեանց՝ որք դժբաղդաբար տեղի կունենան յեւրոպա մէկ երկու անձանց կողմէ։

Այդ հրատարակութեանց պարունակութիւնք—որպէս կը լսենք—չեն կրեր երբէք Հայ-Ազգին հաւանութեան դրոշմը, և չեն բացատրեր երբէք Հայ-ազգին զգացումները, այլ կը վիրաւորեն մանաւանդ, որովհետև բնաւ չեն յարմարիր մեր սուրբ, անկեղծ ու անմեղ ըղձից և բաղձանաց։

Պարտինք յարել նաև թէ այդ կարգի հրատարակութիւնք մեր թշնամեաց ու հակառակորդաց ձեռք իբր զէնք ու փաստ կը ծառայեն Հայ-ազգին բազմադարեան փորձեալ հաւատարմութեան վրայ ստուէր ածելու, թէ և Հայը չը դադրի իւր անյեղլի հաւատարմութեան դրոշմը կրել միշտ յանդարտ ի ճակատուն։

Բացայայտ է ուրեմն թէ այն հրատարակութիւնք ինչպէս և չարիք միայն կարտադրեն, բայց նոցա հեղինակք յայնժամ բարիք կը գործեն, եթէ դադրին նոյնպիսի հրատարակութիւններէ, որ միայն ինչպէսակար արդիւնքներ կարտադրեն։

Գրելով այս տողեր—որ պարզապէս արդիւնք են մեր ներքին համոզման—թարգման կանգնած կը լինինք Հայ-ազգին զգացմանցը։

Այս համոզում ի մեզ նոր գոյացած չէ, պատմական անժխտելի ապացոյցներու վրայ հիմնեալ է, զորս ընդարձակօրէն բացատրած ենք Լոյսի մէջ «Հայք եւ Եւրոպայ» խորագրին ներքև կարգ մը յօդուածներով, յորս շոշափելի փաստերով հաստատած ենք թէ՝ Հայ-Աշէտ ՀՇ ԸՈՍՈՍԾ Է ՈՐՈՒՆ ԽՈՐԱԳՐԻՆԵՆ, ուստի և բոլորովին անտեղի ու անտրամաբանական է յոյս դնել Եւրոպիոյ վրայ, ինչպէս որ գրած չէ ու չգներ Հայը, որ իր զարգացումն, յառաջադիմութիւնը և ամեն կերպ բարօրութիւն կապասէ մի միայն Օսմանեան պետութենէ, մանաւանդ ներկայ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ բարեխնամ Կայսրէն։

Այս է Հայուն աւանդական քաղաքականութիւնը, որմէ մազիւ չափ չշեղիր ու չպիտի շեղի, որովհետև չուզեր գործիք ըլլալ ո՛ր և է օտար քաղաքականութեան, որ միայն 'ի շահ իւր կը գործէ։

Այս պայմանաց մէջ, յորս կապրի Հայն, չունի մի որ և է կասկածելի ընթացք կամ արարք, և այն հրատարակութիւնք, որոց նկատմամբ խօսեցանք պահ մ' առաջ, մէկ երկու անձանց մասնաւոր գործեր են։

Շատ եռանդոտ մարդիկ ամեն երկրի ու ամեն ազգի մէջ կը գտնուին, բայց բոլորովին անտրամաբանական է նոցա արարքը վերագրել ընդհանուրին, որ հարկաւ չկրնար պատասխանատու համարուիլ։

Այսպէս, յայտնելէ յետոյ մեր կարծիք յիշեալ հրատարակութեանց նկատմամբ, կուզենք երկու խօսք ալ ընել վերաբերմամբ այն կարդ մը զրպարտութեանց, զորս ոմանք չեն խղճար ընել զՀայս կասկածելի երևցնելու համար յաչս Օսմանեան բարեխնամ կառավարութեան, և այդ հեղինակք սակայն օտար դաւանութեան պատկանող անձինք պէտք է լինին։

Կարի իրաւամբ կը համարձակինք ըսել թէ այդ մարդիկ-այք որ ալ լինին, եկեղեցական, աշխարհիկ և կամ աստիճանաւոր-փոխանակ բարեաց՝ չարիք և եթ կը հասցնեն երկրին, որովհետև հպատակ ազգ մը միշտ կասկածելի երևցնելն երբէք իմաստուն գործ կամ քաղաքական առաքինութիւն մը չէ։

Այդ մարդիկ կրնա՞ն ըսել արդեօք թէ Լիբանանցիք և Հերսէք ու Պօսնացիք՝ որ այնքան զրաղեցուցին մեր Օսմ. բարեխնամ տէրութիւնը, Հայեր էին։

Հայք սկիզբէն Օսմանեան տէրութեան միշտ մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած են, տակաւին կը մատուցանեն և պիտի մատուցանեն։

Թողունք հին ժամանակներն և յիշենք վերջին առեններն, յորում փայլեցան Պէղճեան Յարութիւն ամիրայ, Տատեան Յովհաննէս պէյ, Տատեան Պօղոս պէյ, Պալեան Գրիգոր, Սերվէրեան Յովհաննէս ամիրայք, և.էն. և.էն. և.էն. որք խիստ կարևոր ծառայութիւններ մատուցին։

Յիշենք վերջին Ռուս և Թուրք պատերազմն, յորում Անատոլուի Հայք Օսմանեան բանակին մեծ ծառայութիւններ մատուցին, զորս արդար դովեստիւ յիշատակած է Թագվիմը-Վէգաեի պաշտօնական թերթը։

Յիշենք նաև Բարձր. Յակոբ և Բարձր. Յարութիւն փաշաները որք իւրեանց հիանալի տաղանդով և բարձր արժանեօք կը մատուցանեն այնպիսի ծառայութիւններ, որք գնահատուած են նոյն իսկ Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ։

Մանաւոր յիշատակութեան արժանի են նաև Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ և Ընճեան Վսեմ. Աբրիկ էֆէնտի, որ մեծարուած են Ն. Կ. Վեհափառութենէ իւրեանց ծառայութեանց համար։

Նոյնպէս, մասնաւոր յիշատակութեան արժանի են Վսեմ. Վահան Վսեմ. Ապրօ, Վսեմ. Յ. Նուրեան, Վսեմ. Ն. Սէֆէրեան, Մամիկոնեան Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտիներն և այլ բարձրաստիճան ազգայինք, որք քաղաքական ասպարէզին վրայ կը փայլին վարելով ոչ նուազ կարևոր պաշտօններ և խիստ հաւատարմութեամբ ծառայելով, և այս վերեւմապատիւ ազգայնոց ծառայութիւնները նոյնպէս գնահատուած են Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ։

Մեր Եկեղեցական, Վաճառական, Արհեստաւոր և Գրագէտ դասակարգերը ևս ջերմապէս տոգորեալ Առ Օսմ. փառապանծ Դահն անայլայլի հաւատարմութեամբ, որոյ պայծառ փորձերը կուտան միշտ, չանսալով երբէք արտաքին թելադրութեանց և մեքենայութեանց։ Ղորս ղղուանօք կը մերժեն ինչպէս շարժեցան վերջին անգամ ծանօթ Կոնդակի խնդրոյն առթիւ, որ արդիւնք էին Հայ-Ազգին բազմադարեան հաւատարմութեան։

Ցոյդ, ինչպէս կերևայ, Հայ-Ազգին անյեղլի հաւատարմութիւն հիմնեալ է իւր կրօնական վարդապետութեանցն և իւր պատմութեան աւանդած իրողութիւններու վրայ։

Այս հաւատք և յայտարարութիւնք սմեն կասկածէ վեր են, որ կը բացատրեն Հայ-Ազգին ճշմարիտ զգացումները։

Ասոր հակառակը պնդելը կը նշանակի արեգակն ընդ գրուանաւ դնելու տգայական ու ծիծաղելի փորձին։

Հայ-Ազգն ինչ կը յուսայ այն ստար քաղաքականութենէ, որ իր յատուկ և մասնաւոր շահէն զատ չխորհիր ոչինչ, և այր կրօններ բընաւ չեն յարմարիր մեր կրօնական զգացմանց։

Մին Օրթոտոքսութենէ զատ և ոչ մի քրիստոնէական կրօն կը նկատէ իրը ուղղափառ և շատ հակակիր է ուրիշ կրօնքներու։

Այլք Հռովմէական եկեղեցիէ դուրս ուրիշ քրիստոնեայ կրօններ կը նկատեն իրը ոչ-ուղղափառ։

Ոմանք ալ միայն Բողոքականութիւնը կը համարին իրը ճշմարիտ կրօնք և ամեն մարդ իրեն ուրոյն կրօնք մ'ունենալու դրութիւնը կը պաշտպանեն։

Բայց այդ ամենը ի Թուրքիա իւրեանց կրօնակիցները պաշտպանելու դիմակին ներքև կը նկրտին, նկատմամբ քաղաքական ազդեցութեան, առաւելակշռութիւն ձեռք բերել, որ հարկաւ Օսմ. բարեխնամ տէրութեան ծանր զբաղումներ կը պատճառեն, մինչդեռ Հայ-Ազգը բոլորովին զերծ է նոյնպիսի զբաղումներ պատճառելէ իւր եկեղեցիով։

Ուրեմն, ի Թուրքիա միայն Հայ-Ազգը կայ չեղոք ի քաղաքականութեան, որ միջամտութիւն հրաւիրող դրից ու պայմանաց մէջ չգըտնուիր այր բաղդ պատմութեամբ միացած ու կապուած է Օսմանեան բարեխնամ տէրութեան բաղդին և այր նկատմամբ կասկած ներշնչելը կրնայ արդարանալ և ոչ մի տեսակէտով։

Սակայն Հայ-Ազգը կոչուած է տակաւին իրական ծառայութիւններ մատուցանել Օսմ. բարեխնամ տէրութեան, որովհետև Թուրքք և Հայք զուտակներ են միայ հայրենեաց և կապուած են գրեթէ միևնոյն շահերով։

Ուստի, երբ մեր սիրեցեալ Վեհ. Սուլթան Ապտ-Իւլ-Համիտ հայրենասէր կայսրը նորանոր շնորհներ պարգևէ Հայ-Ազգին — ինչպէս որ մեծայոյս ենք — նոյն շնորհներով կօժտուի նաև մեր սիրելի Հայրենիքը Թուրքիա։

Մեր Աժեն. Ս. Պատրիարքը կը ներշնչէ միշտ այս փառաւոր յոյս որ արդէն Հայուն անխախտ հաւատն ու համբաւն է։

6 Փետր. 89

Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

ՈՃՐԱԳՈՐԾԱՑ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՔՆ

Գ.

Ի ինչ ոճրագործ մը, ինչ կարգի որ ալ պատկանի, ունի իրրեւ յատկանիշ, կամպշտութիւն, անդադրութիւն։ Ինչ բաներէ որ հաճոյք կզգայ, ինչ բաներ որ իւր զգացմանց գոհացում կուտան, պէտք է որ վայելէ զայնս և այս ալ ինչ միջոցներով որ ալ լինի և ինչ որ ըլլան հետեւութիւնքն։ Ճշմարիտ ոճրագործն՝ իւր անձնական այլանդակ զգացմանց և հաւասարակշռութենէ դուրս անընդատ կրից ամենանուաստ գերին է միշտ։ Ինքն է միայն աշխարհի վրայ, և ամեն բան իւր անձին կը պատկանին։

Ծոյլ է, վանդի աշխատութիւնը դառն է, իւր յոռի կրից գոհացում տալու համար ամեն տեսակ ստորնութիւն ամենայն նուաստութեամբ կընդունի, բաւական է որ առանց աշխատութեան ըլլայ։ Արբեցող և խաղամոլ է, վասնզի այս երկուքն ալ կ'աղդուրեն և կը գոհացնեն իւր յոռի, կոշտ և այլանդակ ախորժակներն։ Գողնիկներու հետ է միշտ, վասնզի նոյն ազականութեան մէջ ընկղմեալ և այլասերեալ դասին մէջ կարող է միայն գտնել իւր վայրենական կրից համակերպող և հաւասարող ճիւաղներ։ Ունին անյագ փափաք շռայլութեան, զուարճութեան և այս ալ դիւրութեամբ վայելելու համար ամենայն անտարբերութեամբ կը դիմեն գողութեան իւր անհամար տեսակներովն, դրամանենգութեան, խարդախութեան, անհաւատարմութեան, պոռնկութեան, մարդասպանութեան ևն։

Ի ինչ ոճրագործաց զգայմունքն, ախորժակներն, կիրքերն ո՛ր աստիճան որ այլանդակ և յոռի են, երբեմն պարագայից մէջ նոյն համեմատութեամբ ալ այլանդակ և վայրենական միջոցներով գոհացում կը պահանջեն։

Ոմանք ժամանակաւոր ներքին անդիմադրելի մղում կզգան արբեցողութեան որ օրեր շաբաթներ և ամիսներ կրնայ տեւել։ Այս հրբեշներէն ոմանք ալ ժամանակաւոր այնպէս ախորժակ կզգան ուտել և լափելու և այս ալ վերջին աստիճան թիծու, կծու, դառն, և խիստ կոշտ կերպով պատրաստուած և մինչեւ իսկ թիժուած կերակրոց համար։ Կան որ ալ կզգան ժամանակաւոր տրփանք ինչպէս բարոյապէս նոյնպէս ալ ֆիզիկապէս ապականեալ, պիղծ, այլանդակ, դէմքով յոռի, և մինչեւ իսկ ծերերու համար։

Չէ՞ մի՞ որ ժամանակաւոր այս կարգի կատաղութիւնք կը նշանակեմք երբեմն յիմարներու և վայրենեաց մէջ։ Ի՞նչպէս կարելի է մարդ անուանը տալ այն անձնապաշտ հրեշներուն, որք առանց աշխատութեան իրենց կիրքերը հագեցնելու և ասոր համար ալ հարկ եղած դրամը ձեռք բերելու համար մինչեւ իսկ աղջիկ զաւակներն, կիներնին, քոյրերնին և ուրիշներու զաւակներն պոռնկատանց խորերը տանիլ և զանոնք բարոյապէս սպաննելու յանձնառու կը լինին։ որք իւրեանց կողմանէ վերածուելով մէկ մէկ այլանդակ և յոռի ճիւաղներու կըլլան ամենայն կերպով ընկերութեան դլխուն պատուհաս և անսպառելի աղբիւր խելքէ մտքէ չանցած ահռելի ոճիրներու։ որովհետև հարկ է գիտնալ որ իդական սեռին մէջ ոճիրք եւս աւելի վատ եղանակներով կը գործուին և եւս աւելի ահարկու և ճիւաղական կերպարանք կառնուն և այս ալ ունի իւր բնախօսական պատճառները զորս պիտի տեսնեմք վերջը, սակայն սաչափը բաւական կը համարիմք նկատել տալու հոս թէ վատութիւնը տկարութեան արդիւնքն է, և քանի որ կանայք ամենայն կերպով տկար են արանց հետ բաղդատմամբ, անոր համար ալ աւելի վատ են, և իրենց ձեռքով գործուած ոճրագործութեանց մէջ վատութիւնը միշտ իւր այլ և այլ դոյներովը բացարձակ կը նշմարուի։

Ոճրագործաց յատկանիշն է՝ գողնալ, սպաննել, իւրեանց հաւասարակշռութենէ զուրկ և այլանդակ ախորժանաց գոհացում տալ, և այս ալ երբեմն պարագայից մէջ այնպիսի մնոտի, ջնջին և չսպասուած պատճառներու համար որ մարդ կը զարհուրի։ Զոր օրինակ երիտասարդուհի մը վայելուչ գբլխարկներ ունենալու չափ նշանակութենէ զուրկ դումարի մը համար յանձնառու կը լինի ամենայն վատութեամբ եւ պաղարեամբ մարդասպանի մը օգնել և նորա մեղսակիցն ըլլալ։ Հաբուստ մարդ մը իւր մէկ դեռահաս աղջիկն կ'սպանէ, անոր զարդուցը համար ընելիք ծախքէն ազատ մընալու և տանը մէջ արձակ համարձակ պոռնիկներ հրաւիրել և ուզած անառակութիւնը ընելու համար։ Բանտարկեալ մը բանտին մէջ ընկերներէն մին կատարեալ պաղարեամբ կ'սպանէ նորա խրոկալովն այլ ևս անհանդիստ չըլլալու համար։ Սպասուհի մը իրեն յանձնուած երկու փոքրիկ տղայքն լուցկիկի ֆոսֆորով կը թունաւորէ դեղագործին և բժիշկին երթալուն՝ փողոցին մէջ աստ անդ շըրջելու առիթ ունենալու համար։

Արդ՝ չէ՞ մի՞ որ փոքրիկ տղայք, երբեմն յիմարք և վայրենիք ալ այսպէս ջնջին և անոտի պատճառներու համար շատ անգամ մինչեւ իսկ սոսկալի ոճիրք, հաւասարակշռութենէ զուրկ անհամբերութեամբ և տարօրինակ անհոգութեամբ կը գործեն։

Արդարև իրաւունք ունիմք հետեւցնելու թէ այս կարգի ոճրագործք կամ մտաւորական բարձրագոյն կարողութեանց մասին վերջին ծայր տկար են, և կամ ախտաւոր ու հիւանդ ուղեղի տէր, որովհետև համեմատութիւն չկայ սպասուած արդիւնքին, նպատակին և ձեռք առնուած միջոցին մէջտեղ, նշանակութենէ զուրկ բանի մը համար մինչեւ իսկ մարդասպանութեան դիմող արարած մը անկարելի է որ ունենայ կատարեալ ուղեղ։

Այն ոճրագործք որ կսպանեն որպէս թէ սպաննութիւնն նշանակութենէ զուրկ բան մը եղած ըլլար, չէ թէ միայն չեն կարող ըմբռնել անհատի մը կենաց արժէքը, և կշռել ոճրին ծանրութիւնը, չեն կարող զգալ և երևակայել նաև իւրեանց ղոհերուն պատճառած չարչարանաց և տանջանաց ահռելի ցաւերն։ Անողոք, անփոյթ, անողորմ, անգութ, թիակի մը սիրտն կը կրեն։ Այս է այս հրեշներուն յատկանիշքն։

Կսպաննեն իրրև տղայական խաղալիք, և կան որ ալ մինչեւ իսկ ճիշտ վագրի մը նման հաճոյք կըզգան իւրեանց ղոհերուն մահուան ձգմանէն ուշադրութեամբ դիտել և երակներէն հոսած արիւնն հոտոտալ և ըմպելով։

Ժան անուն կամաւոր դահիճ մը որ մտակեր դալանի նման կը վարէր իւր այս տխուր պաշտօնն, դըլխատման միջոցին արեան ձայթիլն աեսնելուն կը բորբոքէր և ճիւաղային հեշտութիւն մը կզգար որով քանի մը զինուորներ քովը կեցած կը հսկէին որ չըլլար թէ դիտմամբ երկարեր դատապարտեալին տանջանքն։ Այս արիւնարբու հրէշը օր մը ոյնիսկ իւր քրոջորդին որ իրեն նման բանտարկեալ մ'էր, թեթև կերպով մը պատժելու դիտաւորութեամբ սպաննելու չափ կը դանակոծէ զայն։

Այս կարգի հրէշներ որչափ որ ալ կերպով մը կը մեծնան երբեմն վարեցնեաց որ սովորութիւն ունին այլանդակ միջոցներով ձեռք ձգած գերիներն չարաչար տանջանօք ըսպաննելու, կրնամք ըսել թէ իւրեանց անգթութեամբն, անպդայութեամբն, պաղատանաց և աղաչանաց անտարբերութեամբն աւելի յիմարագէտին կը պատկանին քան թէ փաստաբանին և դատաւորին։

Այսպիսիք այն աստիճան ահարկու ճիւաղներ են որ բնութիւնը բացառութեամբ կարտադրէ և որ անշուշտ ենթակայ են մտային պաշտօնավարական խանգարմանց և այս ալ ժառանգական պատճառներով։

Այս ահռելի արարածները առանձնացեալ և լուսաւորութեան անմատչելի երկիրներու մէջ սովորաբար կը տեսնուին։ Այսպիսիք մտաւորապէս ալ, ֆիզիկապէս ալ անզգայ ցեղաններ են մարդկային մարթի ներքեւ։ Աչքերնին զարմանօք և բերանին ապուշի մը նման կը բանան երբ լսեն բարոյական խրատ մը, ականջ կը դնեն ըսուածին առանց կարենալ ըմբռնելու նորա խմաստը։ բանտերուն խորերը կը դիմադրեն չարաչար աշխատութեանց առանց հոգնութիւն զգալու, բարոյական զգացմունքէ և մտաւորական կարողութենէ զուրկ անհնար է որ ըմբռնեն արդարութեան և անիրաւութեան մէջ եղած տարբերութիւնն։ կրնամք վերջապէս դուշակել որ այսպիսիք, մարդկային ընտանիքին մտային յեղաշրջման ստորին աստիճաններուն հասած այլասերեալ ճիւաղներ են։ Գլուխնին տաեւ, երկար, և այլանդակ, կդանկնուն ոսկորն լայն, երկար, կոշտ, հաստ և զայն շարժող մկանունք վերջին աստիճան զարգացած, մնակեր գազանի նման ճիշդ։ կերպարանօք այն աստիճան ապուշ, տգեղ, յոռի և տխմար են որ երբեմն գազաններ այսպիսեաց քով պակաս ահարկու կերևին։

ՏՕՐԹ. ՃԵԼԱԼԵԱՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

(Շարունակութիւն և վերջ տես թիւ 6159)

Երբոր ամէն մարդ անվարժ ու գէր կիթարահար մը կարհամարհէին՝ Դիոգենէս զանիկա սկսաւ գովել. ու երբ որ հարցուցին թէ ինչո՞ւ զինքը կը գովէ՝ ըսաւ. ուրուհետեւ ադ մարդն անանկ գէր ըլլալուն չի կրնար գործել՝ պէտք էր որ մուրալով իր ապրուստը ճարէր. ուստի լաւ է որ աշխատելով ու գէշ կիթարահարութիւնով ստակ վաստրկի քան թէ պարապ կենալով ու մուրալով։

Դէշ վարք ունեցող երևելի մարդ մը իր տան դրանը վրայ սա խօսքերը գրել տուած էր. Հոս ՄՏՆԷՆ ԷՆ ԲԱՆ ՄԸ ՉԷ ԳՏՆԷՐ։ Դիոգենէս ասիկա կորդալով ըսաւ. Հապա տունին տէրը ուսկի՞ց ներս պիտի մտնէ։

Շռայլ մարդու մը տան վրայ ալ թուղթ մը կպած տեսաւ, որուն վրայ գրուած էր թէ՝ Ա. ԴՈՆԸ ԺՈՒՈ Է. դարձաւ տունին ըսաւ. Ես արդէն դիտէի՝ որ շատակերութիւնը քեզի քու տերդ շատով դուրս պիտի փսխել տայ։

Տեսաւ որ շռայլ մարդ մը պանդոկի մը մէջ նստեր՝ միայն ձիթապուղ կուտէր, ըսաւ անոր. թէ որ դուն միշտ տոնակ ճաշ կերած ըլլայիր, հիմա այսպիսի ընթրիք չէիր ըներ։

Շռայլ մարդուն մէկէն մեռաս մը (իբր 200 ղր.) ողբմութիւն խընդրեց. ան ալ իրեն հարցուց. ինչու համար ուրիշներէն դանդ մը (իբր 10 փարայ.) կը խնդրես՝ իսկ ինձմէ մեռաս մը։ Դիոգենէս պատասխանեց. ինչու որ կը յուսամ թէ ուրիշներէն ուրիշ հեղ ալ կրնամ ընդունիլ, բայց չեմ գիտեր՝ որ քեզմէ ուրիշ հեղ ալ պիտ՝ որ կարենամ ընդունիլ։

Մարդ մը զինքը մեծաչէն ու շատ զարդարուած տուն մը տարաւ անոր ազնուութիւնը իրեն ցուցընելու համար, բայց իրեն ըսաւ՝ որ չըլլայ թէ տեղ մը թքնէ։ Գնաց Դիոգենէս ու պտրտած տունը հաղաց ու նոյն մարդուն երեսը թքաւ ըսելով. ասկից դէշ ու թքնելու յարմար տեղ չգտայ։

Օր մը պզտիկ Միւնդա քաղաքը գնաց ու տեսնելով որ տուներուն դռները առ հասարակ մեծ էին՝ ըսաւ. Ո՛վ Միւնդացիք, տուներնուդ դռները դոցեցէք՝ որ քաղաքը դուրս չելլէ։

Տեսաւ որ անյաջող ըմբիշ մը ըմբիշութիւնը թողուցեր բժշկութիւն կընէր, ըսաւ իրեն. Ադ ի՞նչ բան է, բարեկամ, միթէ կուզես տկարայրնել ու սպաննե՞լ զանոնք՝ որոնք զքեզ երբեմն ըմբշամարտութեան մէջ յաղթելին ու դեռևին զարկին։

Տեսաւ նեռաձիգ (օք ՈՒՆ) մը՝ որ ամենեին անվարժ ըլլալով նետաձգութեան՝ իր նետն երբէք դիտած տեղը չէր հանդիպցըներ. գնաց Դիոգենէս ասոր նպատակին (նշանին) դիմացը նստաւ, ըսելով. հոս ապահով եմ՝ հոս ինձի չի կըրնար հանդիպցընել, իս վիրաւորելը։

Մէկը հարցուց իրեն թէ ինչո՞ւ համար մարդիկ մուրացկաններուն ստակ կուտան ու փիլիսոփաներուն չեն տար. պատասխանեց. անոր համար որ աւելի յոյս ունին կաղ ու կոյր ուստի և մուրացկան, քան՝ թէ փիլիսոփայ ըլլալու։

Իր բարեկամներէն ոմանք կը գովէին զայն մարդը՝ որն որ իրեն ողորմութիւն կամ ստակ տուած էր, ինքն ալ անոնց ըսաւ. հապա իս չէ՞ք գովեր՝ որ այդ ստակը ընդունելու արժանի եղայ. զանիկա արդիւնաւորեցայ։

Մէկէ մը վերարկու մը խնդրած առած էր, քիչ մը ատեն ետքն ասիկա իր վերարկուն ետ ուզեց։ Դիոգենէս ալ իրեն ըսաւ. թէ որ անիկա ինձի պարդևեցիր նէ՝ ահաւասիկ պարդևդ անկորուստ պահեր եմ. հապա թէ անոր կարօտ ես հիմայ, կը տեսնես որ ինձի ալ դեռ հարկաւոր է կը դործածեմ կոր։

Մէկը իրեն հարցուց. կուզեմ քեզի ապտակ մը զարնել, ասոր համար ի՞նչ կուզես դուն ինձմէ։ Դիոգենէս պատասխանեց. սաղաւարտ, կամ երկաթի գլխարկ մը։ Ըսել կուզէր՝ որ առաջ ինձի գլուխը ու երեսս ծածկելու գլխանոց մը տո՛ւր, ետքը կուզես նէ ինձի ապտակ զարկ, ձեռքդ կը վիրաւորես։

Ուրիշ մը իրեն հարցուց. ո՞ր գինին աւելի ախորժելով կը խմես. օտարին տուածը. ըսաւ։

Տեսաւ պատանի մը՝ որ բանի մը վրայ ամչնալուն երեսը կարմրցաւ. անոր սիրտ տալով ըսաւ. Քաջալերուէ՝ որդեակ, ադ երեսիդ դոյնն առաքինութեան դոյն է։

Ոմանք Դիոգենէսին տղայ մը բերին որ կրթէ. ու կը գովէին անիկա ըսելով՝ թէ շատ դեղաղանց միտք ու շատ ազէկ բարք ունի. ինքն ալ անոնց ըսաւ. հապա ի՞նչ բանի համար զանիկա ինձի բերիք. ինձի ի՞նչ կարօտութիւն ունի։

Դիոգենէս միշտ չոր ու քիչ կերակրով կը շատանար, իր քաջն ուտելու համար բան չէր պահեր, ինչ որ դտնէր ան կուտէր։ Օր մը իր աղքատիկ կերակուրը կերած ատենը տեսաւ որ մուկերը իրեն մօտիկներ ինկած կտորները կուտէին, խնդալով ըսաւ. ո՜հ, ո՜հ, Դիոգենէս ալ պատառարոյծներ (ՊՈԼԷՄՈՒ, ԸՆՈՒ ԵՆԼՈՅՆ) կը մնայանք։

Տեսաւ որ մարդ մը իր գերին առջին նստեր էր, ու գերին անոր կօշիկները ատուներուն կը հագուեցընէր. Դիոգենէս ասոր ծուլութիւնն ու դիւրասիրութիւնը յանդիմանելու համար ըսաւ. երանելի կըլլայիր թէ որ գերիդ մարմնդ ալ լուար. բայց ադ բանը պիտ՝ որ ընէ երբ որ բոլորովին զօսացած ըլլաս, կամ ձեռքդ կորսունցընես։

Տեսաւ մէկը՝ որ գլուխը անուշահոտ իւղով կոտէր, ու ըսաւ իրեն. Նայէ՝ որ գլխուդ անուշահոտութիւնը վարքիդ գարշահոտութիւնը չաւելցընէ։

Դիոգենէս մեռաւ ինքնուն տարեկան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ 1888 դեկտեմբեր ամսոյ նուիրատուց անուանքը։

Մեծ. Տեարք

Ի Զմիւռնիա բնակեալ Մհ. Յակոբ Գուլումճեան, ձեռամբ Վսեմ. Սեպուհ պէյի Մաքսուտեան	4000
Թօքսաֆ օղլու Տիմիթրաքի, ըստ իւր բարի սովորութեան, իւր հաւաքած ափիոնէ դոյացեալ	2442
Հանգուցեալ Մանուկեան Յարութիւն էֆէնտիի հոգւոյն համար (հայկերութիւն առթիւ)	1700
Տիգրան Ճիլանեան՝ իւր ամուսնութեանն առթիւ	1080
Սիվրի Հիսարի բարեսէր աղգայիններէ հաւաքեալ՝ ձեռամբ Մհ. Յակոբ էֆէնտի Տ. Ստեփանեանի	675
Տիկ. Եղիսաբէթ Պէտիկեան	540
Գ. Ն. Շիշմանեան	216
Հերակլի և Տիգրան՝ խնդրոյ մ'առթիւ	216
Բարեսէր ոմն (ոսկերիչ)	216
Նշան Մերկերեան	216
Բարեսէր ոմն՝ ձեռամբ Սարգիս էֆ. Ճանիկեանի	216
Բարեսէր ոմանք	120
Բարեսէր ոմն	120
Պօղոս Աստաբճեան	108
Դրիգոր Պ. Արապեան՝ իւր հանգուցեալ հօր հոգւոյն համար	108
Բարեսէր ոմն	108
Պօղոս Էնքսէրճեան	108
Ոսկերիչ ոմն խնդրոյ մ'առթիւ՝ ձեռամբ Յարութիւն էֆ. Պարտիզպանեանի	108
Աւետիս Քէօլաեան	100
Յակոբ Աֆիոնեան Սեբաստացի	100
Կարապետ Օսմանչեան	54
Սիվրի Հիսարցի Մ. Յովհաննէս Թօսունեան	40
Բարեսէր ոմն	20
Տիգրան Յարութիւնեանի սրճարանէ հացագին	20
Դրիգոր Նալպանդեան	20
Մ. Յարութիւն Քէշիշեան և Աւետիս Պէկեան Ամասիացի	20
Կղեմես Սինանեան	5
	12,676

Աղնուաշուք Յովհաննէս էֆէնտի Յակոբեան, իւր ծանուցեալ բարեսրտութեամբն, որպէս շատ առթի մէջ, այս անգամ ևս բարեհաճեցաւ նուիրել 333 1/4 եարտա ընտիր քազմիր՝ որբանոցի ուսանողաց զգեստուց համար։

Մեծ. Ռուբէն էֆ. Մանուկեան իւր բարեյիշատակ հօր՝ Յարութիւն էֆէնտիի հոգւոյն համար, բարեհաճեցաւ նուիրել նաև հետևեալ 24 հատ Ռումէլի երկաթուղեաց արժեթղթերն։

71962	219913	400707	468882
955162	966096	984062	994087
1265662	1426036	1427754	1449378
1458061	1452370	1257050	1419747
962214	986474	1435468	1480051
1659740	1823480	1508366	1854405

Բարեպաշտ ոմն
71 հօխայ բաղաքը չամիչ
42 » ճէվիզլի սուճուք
53 » ինճիր
70 » փընտըք
1000 հատ նարինջ
15 » տղայոց խաղալիկներ
Բարեպաշտ ոմն
5 ոչխար
20 հօխայ իւղ
78 » բրինձ
Բարսեղ Սպէնչեան
16 ոչխար
Կարապետ Պասմաճեան
7 ոչխար
Եղիա Վէզիրեան
7 ոչխար
Ատէմար Դաւիթ Բավլան
5 ոչխար
Քիւրք պոյաճըսը մի քանի անձինք
3 հատ ոչխար
32 » սիսրմաչէթ մեծ
Գասպար Գայսէրլեան
5 ոչխար
Յակոբ Գարամանեան Կեսարացի
2 ոչխար
Գամանտօ խանի Նորընտիր սնկպտ.
2 ոչխար
Միհրան Պիլէզիկճեան
1 ոչխար
Յակոբ Հաճինեան Թուղլաճի
1 ոչխար
Սրապիոն Աստուածատուրեան
1 ոչխար
Տիկին Ֆիլօմէն Համբարձումեան
1 ոչխար
Ի Քաղկեդոն բնակեալ Տիկին Եղիսաբէթ Շահինեան
1 ոչխար
Սարգիս Աղնաուրեան
328 հօխա լուբիա
Մարտիկ Նշատաճեան, ըստ իւր բարի սովորութեան, այս տարի ևս
40 հօխա նշատա
Յովհաննէս Տէր Յարութիւնեան
14 հօխա ալիւր
Մ. Ճօն Թօմսըն
38 հօխա դինի ընտիր տեսակէն
Սամուէլ Ղ. Պարտիզպանեան
1010 հատ սիկարի թուղթ
Բարսեղ Սթամպօլլուեան
10 զոյգ հողաթափ
10 տուղինա թաշկինակ
Սիվրի հիսարցի բարեսէր աղգայիններէ հաւաքեալ՝ ձեռամբ Մհ. Յակոբ էֆ. Ճանիկեանի
61 զոյգ բուրդ դուլպայ
Տիվրիկցի ֆէսճի արհեստաւորք
108 հատ ֆէս բիւսկիւլով
Սիվրի Հիսարցի Դէորդ Շալճեան
10 զոյգ բուրդ դուլպայ
Ս. Հիսարցի Պօղոս Մինասեան
10 զոյգ բուրդ դուլպայ
Ս. Հիսարցի Դէորդ Եամուրեան
10 զոյգ բուրդ դուլպայ
Ս. Հիսարցի Յակոբ Տ. Ռուբէնեան
10 զոյգ բուրդ դուլպայ
Ս. Հիսարցի Կարապետ Պալեօղեան
5 զոյգ բուրդ դուլպայ
Ստեփան Լութֆեան
4 զոյգ բապուճ
Թօքսաֆ օղլու Տիմիթրաքի
165 տրամ ափիոն
Ա. Ռշտունի
1 օրինակ «Նեղոս» շաբաթաթերթի
Գրավճառ Ալէքսան Թօճապըլըքեան.
20 օրինակ Տաճկ. գրեանք
Ազգային հանրածանօթ սօպաճի Մեծ. Բարսեղ աղա Ղազարոսեան, որպէս ամեն տարի, նոյնպէս և այս տարի հաստատութեանս բոլոր սօպաները նորոգեց և զետեղեց ձրիապէս։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի
Ատենադպիր Ատենապետ
Պ. Դաբրիկեան. Մէ. Յակոբեան.

ԹԷՆԻԻԼԻ ԷՇԴՐԵԱ

23ինճի սիւարի պաեր պինպաշըսը Զէքէրիա էֆէնտի,

Տիեարպէքիր վիլայէթի ճէլիլէսի մէրպութաթընտան Պէշիրի նահիյէսինէ իւշ սէնէտէն պէրու, Պիթլիս վիլայէթի Սգերա սանճաղը Բիտվան վէ Ղարզան գազալարը տախիլինտէ պուլունան Բէման աշիրէթի բէյլիսի օլուպ, քէնտիսինէ էշդրեայի ումումի նամընը վիրտիրէն Շիրէնլի Ահմէտ, վէ Ալիկան աշիրէթի բէյլիսի Գանդինասլը Էօմէրին մախտումու էշդրեայի մէշհուրէ Օսման իլէ պերաբեր թէճէմմիւ իթտիրտիքլէրի 240 գատար ավինէլէրիյլէ Զէրճէլ գարիեէսինէ վուգու պուլան մուհաճէմէլէրինտէ գաթլ վէ իտամ վուգու պուլուպ, իւշ կիւն սօնրա մէրգումի Ահմէտին գային բէտէրի վէ Բէճպան աշիրէթի բէյլիսի Թէլէմէզլի Մէրզէ աղանըն, լիֆատաթ վէ վասբ. թասըյլա՝ թէսլիհ օլունան էշդրեայի մէշհուրէտէն մէրգում Մերզէ աղանըն գաբէն պիրատերի Պէլիտիրլի Իզէտտին վէ պիրատերլէրիյլէ տահա պիր թագըմ շագը վասբթալարըյլա Պէլիտիր գարիեէսինի իհրագ վէ էհալիի միւթիեէտէն պիրի Խրիսթիան վէ պէշի Իսլամ օլմագ իւզրէ գաթլ իլէ աթէշտէ իհրագ, վէ գարիեէյի մէգքիւրէ միւթէպերանընտան վէ էրմէնի միլլէթինտէն Օսմանը 4-6-վէ 7 եաշլարընտա իւշ մատում չօճուղունու տախի մէրգում Իզզէտտին վէ պիրատերի Ահմէտ խանչէր իլէ (գաթլ իթմիշլէր տիր։ Վալիի միլանէթ սատատեթլու Սըրրի բաշա հազրէթլէրի Արզընի Թարիգինին ինշատթընտա պուլունուպ, վուգուատթը միւթէէսսիֆէ մէսմուի ալիլերի պույրուլտուգտա, կիճելէնին աճելէթէն Տիեարպէքիրէ ավտէթլէ տերհալ խսթիհսալ պուեուրմուշ օլտուգլարը իրատէի Սէնիյեէյի հազրէթի Բատիշահի իւզէրինէ պինպաշը միւմանիլէյհ Զէքէրիա էֆէնտի գօմանտասըյլա պիր պէօլիւք սիւարի ասքէրի նիզամիեէյի Շահանէ սէյրի սէրի իլէ մահէլլի վագատեէ նէթիշէրիրէ միշ տիր։

Շագրի մէրգուման ֆիրարտա օլուպ, քէնտիլէրինէ տար էլ ման իթթիխազ իթտիքլէրի ինանէթի սէնքիսթան, վէ ասլա սիւարի ասքէրինին հարէքէաթընա միւսայիտ օլմանան շիւքիւֆթան վէ մէվգրի սայիրէտէ սայէի ատալէթ վէ մուվաֆֆագ բյանէթվանէյի հազրէթի Բատիշահիտէ օթուզպէշ կիւն զարֆընտա բէյլիսի էշդրեայը ումումի Ահմէտի թէլէֆ, վէ սայիր բուէսայի էշդրեա իլէ պիզզաթ չօճուգլարը գաթլ իտէն մէրգումինզէտտին վէ պիրատերի Ահմէտ իլէ ավինէլէրինտէն 43 էշդրեանընն էսլիհալարըյլա սաղ օլարագ տերտէսթ օլունուպ, Տիեարպէքիր մահպուսխանէսինէ թէսլիմ օլունարագ, եալընըզ բուէսայի էշդրեատան Օսման էլտէ իտիլէ մէմիշ տիր։ Պինպաշըի միւմանիլէյհ վազիֆէբերվէր շէճի վէ զայեուր էտիպ պիր ատքէր տիր։ Մաեէթի զապիթան վէ ասաքիրի Շահանէ իլէ Նահիյէյի մէգքիւրէ տախիլինտէ օթուզ պէշ կիւն գատար պուլունարագ, պիր ասքէրին ասլա նամուսը ասքէրիեէսինէ եագըշմաեաճագ վազը հարէքէթտէ գաթան պուլունամամըշ տըր, դիրա մուհաֆազայի նամուս մէսլէքի եօլունաա թէէտիպաթը գանունիեէնին իճրասընտա կէօզիւնիւն պէպէկի տախի օլսա, զէրրէ գատար գուսուր իթմէզպի։ Հաթթա մաեէթինտէ սէեէրսիզ պիր եօլսուզլուգ միւշահէտէ իտիպ, պիր իճրասաթը ատիլանէտէ պուլունմուշ տուր քի, ճիւմլէ նահիյեէ խալգընը քէնտիսինէ մինեթտար պրագմըշ տըր։ Իշպու հարէքէաթը հաքիմանէսի սաեէսինտէ հէմ վազիֆէսինին էհալիեէ այիտ օլան գըսմընը, գանուն վէ ատալէթի Սէնիյէ տայիրէսինտէ իյֆա իտէրէք, մաթլուպ օլունան էշդրեանընն տերտէսթ վէ հէմտէ թէվէճճիհիւ ումումիեի գազանարագ, Տիեարպէքիրէ ավտէթ իթմիշ տիր։

Իշթէ պու սատագաթ վէ զայրէթ էսէրլէրի տիր քի, պինպաշըի միւմանիլէյհ ալայը իլէ Սիվաստան Տիեարպէքիրէ վիրուտինին սէքիզինճի կիւնիւ վուգուաթը ազիմեի միւթէէսսիֆէ զուհուրիյլէ, պա իրատէյի Ալիեէ մէմուր թայինին օլունարագ, Քիւրտ լիսանընա աշնա օլտուզու կիպի, մէվգրճա տախի քէսպի մալիւմաթ իթմէքսիզին քեաֆֆէյի բուէսսայի էշդրեա իլէ ավինէլէրինին տերտէսթլէրինէ մուվաֆֆագ օլմուշ տուր։ Պինպաշըի միւմանիլէյհին իշպու սատագաթ վէ զայրէթինէ պիր մուգապէլէյի թէշէբբիւրիեէմ օլմագ իւզրէ պու վարագամընն միւթէպէր ղազէթանըզտա տերճիյլէ, էնզարը ամնեեէ վազընը ինսանիեէթ նամընա ըէճա իտէրիմ։

15 քեանունի սանի սէնէ 304
Տ. ՔԷՈՐԳԵԱՆ

ՍԱՐԱՖԻՅԵԼ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Փետրվար 7

Էսհ. Ում. տիւն ադ. գբ. Փ. Բ			17-13
» » » էն եիւքսէք			17-14
» » » էն աշաղը			17-13
Պու սապահ աշըլտը			17-12
Իսթիդ. տախիլի տիւն գաբ Գ. Բ.			42-
» » էն եիւքսէք			42-05
» » էն աշաղը			41-57
» » աշըլտը			41-34
Մըսըր միւթահհիւտ գաբ.			–
Պու սապահ աշըլտը			–
Սէրի Ա.			28-20
» Բ.			16-15
» Գ.			17-12
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի			48-50
Ագհէ Փայիզի			8-
Բաքօր, ղուրուշ			25-
Հէվալէսիզ »			30-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԷԱՐԸ

Դրէտի ժէնէրալ	9-
Իսթանպոլ պանգասը	7-25
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-19
Թրամվայ	5-

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ՖԻՆԱՆՍԸ

Օսմ. միրասը 100 ղուրուշտան	Ղբ. Փբ.
Պէեազ Ա էֆճիտիյէ Փարգը	108-25
Մէթալիք »	103-
Պէլիք »	103-30
Ալթընըզ »	103-30
Ինկիլիզ միրասը	111- 2
Ֆրանսըզ միրասը	88-
Բօլ	91-
Գրիսից ալթունու	51-10
Գարպօն գայմէսի	8-18

ԹԱՍՖԻՑԵԷ

	Ղբշ. Փբ.
Իրի	9-10
Ուֆագ	10-

ՏՕՐԹՍՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ
Մասնաւոր դարման
Գաղղիական ախտից, եւ ծնունդական գործարանաց։
Կալաթա, կամուրջին գլուխը, թիւ 5։

ԻԼԱՆ

Սալըգ Մամուլուն սահիպ իմթիեազը Ս.յվազեան էֆէնտի, Գալաթատա Բէնէշէնպիկ-աղարընտա, Իրսի խանընտա պիր մաղազա քիւշատիյէ, Նէֆիս զէյթուն եաղը, վէ լէզիզ շարապ, վէ մաստիգա վէ էն ալէա ճինտէնտէ սապուն, վէ քէզալիք էնվայի նէֆիս գօնեագլար, վէ հաթթա ժօրժ Սալամոն գօնեաղը տախի կէթիրթմէքտէ պուլունտուղունան, մէմնուն օլմալարընը արզու իտէն զաթլարըն թէշրիֆլէրի իսթար վէ տավէթ օլունուր։

Պոշա ատասընտան պիր սէնլիքտէն Երկիրմի սէնէլիկէ գատար էսկի շարապլար իլէ, Գըպրըսըն տախի Գումանտարիա թէսմիեէ օլունան շարապլարը պուլունտուղունան, լիզումու պուլունան զաթլարըն մալիմաթը օլմագ իւզրէ, իլան օլունուր։

Յովհաննէս Յ. Պալըգճեան էֆէնտի եաղըխանէսինի թէքբարէն Պիւեիւք Եէնի խանտա, իւսի գաթտա 38 նիւմերօլու օտաեա նագլ իտէրէք, քէմաֆի իւս սապլագ հէր նէվի ումուրու թահրիրիյեէ վէ պիզզաթ իճասի վէքեալէթի տաավկյեէ, վէ միւմէյեիզլիք, վէ բույեէթի մուհասէպէ վէ սայիրէ իլէ իշթիզալ իթմէքտէ տիր։

Երկիրմի պէշ սէնէտէն միւթէճավուգ տուր քի, պուլունմուշ օլտուղու միւխթէլիֆ մէէմուրիյեէթլէրտէ, վէ խուսուսի իշլէրտէ քէսպ իթտիկի թէճարիպի ատիտէ սէմէրէսի օլարագ, թարաֆընա միւրաճաաթ իտէն ասհապը մէսալիհի, վէ խուսուսիյլէ, թէմեիզ վէ խթինաֆը տավա զընընտա, թաշրատան իշ իհալէ իտէն զէվաթը, սուհուլէթլի թարիգլէր, վէ էմնիյեէթպախշ մուգավէլէլէրլէ խօշնուտ իթմէքտէ իտուկինի պէեան իտէրիզ։

ՐԷՍԻՄԼԻ ՎԷ ԹԱՐԻՖԼԻ ԻՔՍԻՐԻ ԷԼԻՖՊԱՑԻ ՕՍՄԱՆԻ

Եէտինճի թապը

Մուալլիմի մէշհուր բիֆաթլու Աբիկեան, իհրան էֆէնտինին թէրթիպքէրտէսի օլուպ, Մէարիֆ Նէզարէթի ճէլիլէսի վէ Ազգ. Ուսումնական խորհուրդ թարաֆլարընտան թահսին իտիլմիշ, վէ միլլի վէ էճնէպի վէ քէզալիք Միացեալ ընկերութիւնուն մէքթէպլէրինտէ օգուտ թարբիյլմագտա պուլունան Հայկական մէքթէպինտէ պիր սէնէտէն պէրու, մէվգիի իճրաեէ գօնուլարագ. աճիզլերի թիւրքճէ հիւսնի խաթթ թալիմիթմէքտէ օլտուղուման, մէքթէպի մէգքիւր թալէպէլէրինին եաղըլարը ատէթա պիր գալէմտէ միւտտէթի մէտիտէ չալըշմըշ քեաթիպլէր եաղըսընա թէմամը իլէ միւշապհհ օլտուղու միւտիրի միւմանիլէյհին տախի թահթը թաստիգինտէ օլմաղլէ, ճիւզի պիր մաաշ իլէ հէր հանկը մէքթէպ իսթէր իսէ օրաեա տախի կիտէճէք վագթըմ օլտուղունու իլան իտէրիմ։

ԱԼԻ ՂԱԼԻՊ

Լունմուշ օլան մէգքիւրքիթապ թիւրքճէնին գրաաթընը վէ պունունլա պէրապէր իմլասընը բէք սուհուլէթլի վէ ազ վագթի զարֆընտա էօյրէտիր։

Ցիխ 1 ղուրուշ
Մէքթէպլէր իչին 100տէ 25 թէնգէլ

ԽԱԵԻՆ ՊԻՐ ԱՏԷՄ

ՀԻՊԵԱԵԷՑԻ ՂԱՐԻՊԷ

Էսէրի

Ց. ԳՈՒՐՊԱՆ ՎԷ Մ. ՊԻՏԱՐԻ

Մէգքիւր շայեանը գրաաթ քիթապըն սօն գըսմը օլան իքինճի գըսմը տախի չէգմըշ օլուպ, վէ պիրինճի ճիլտի 6, վէ պու ճիլտի տախի 7 ղուրուշա ստթըմագտէ օլտուղունան, հէմթէչվիզ ատթ վէ հէմտէ իսթիֆատէ նէյեէթիյլէ, հէր քէսին օգուգասընը արզու վէ նասիհաթ իտէրիզ։

ՏԱՐԵՐՔ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Տէօրտիւնճիւ թապը

Էսէրի Միհրան էֆէնտի Աբիկեան

Ազգ. Ուսումնական խորհուրդ վէ Միացեալ ընկերութիւն վէ միլլի գէօլէչէրիմիզ թարաֆընտան թահսին վէ գապուլ իտիլմիշ օլան մէգքիւր քիթապ, լիսանի Օսմանիին գավատինի պիսսուհուլէթ էօյրէթմէքաէ պի էմնալ տըր։

Մէքթէպլէրէ 4 պուչուգ, մատասընաց ղուրուշ տուր։

ՄՕՆՊԷ ՔՐԻՍԹՕՑԻ ՈՐԴԻՆ

Ալթընճը վէ սօն ճիլտ նէչը օլունմուշ տըր։

Յարութիւն Քրիստափորեան թարաֆընտան թապ վէ նէչը օլունան պու բօման քիթապընընը, նէ տէրէճէ չաեանը միւթալէա օլտուղու հագգընտա պահսա կիրիշմէկէ, վէ պինաէն ալէյհ գարիինի քիրամ հաղարաթընա թավսիեէեէ լիւզում կէօրմէկիզ։ անճագ չու գատարընը պէեան իտէրիզ քի, մէգքիւր բօման հէման հէր լիսանա թէրճէմէ իտիլմիշ վէ եիւզպինլէրճէ սարֆ օլունմուշ օլուպ, էլան թապ վէ նէչրինէտէ տէվամ օլունմագտէ, վէ պու սուրէթլէ Ֆրանսանընն էֆքեար, ատաթ, ավլէագ վէ մէտէնիեէթինէ սաեիր միլլէթլէր տախի միւշթէրէք վէ հիսսէմէնտ իտիլմէքտէ տիր։

Հէր քիթապճը տիւքքեանլարընտա վէ պա խուսուս սուճու Պօղոս վէ Յակոբ աղալարընն տիւքքեանընտա պէհհէր ճարշը գաբուսունտա Սէրէթճի խան գարշըսընտա թիւթիւնճիւ Գէորգ աղանընն տիւքքեանընտա պէհհէր ճիլտի 10ար ղուրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտէ տիր։

ՄԷՏՐԷՍԷ

Եախօտ

ՄԻՖԹԱՀԸ ԻՄԼԱ.

ՃԻԻԶԻ ԷՎՎԷԼ.

ՀԷՃԷ, ԳՐԱԱԹ ՎԷ ԻՄԼԱ. ՈՒՍՈՒԼՈՒ

Էսէր

Ա. ՍԷՐԱՑԻ

Իգնատիոս Սէրայտարեան էֆէնտինին էշպու էսէրի, Թիւրքճէ գըրաաթը իչին սուհուլէթպախշ օլուպ, վէ մէքթէպլէրտէ իսթիմալի զրմինընտա միացեալ ընկերութիւն թարաֆընտան տախի պիթթահսին գապուլ օլունմուշ օլտուղունան, ումումի մէքթէպլէրտէ տախի իսթիմալլիյլէ հէմ շակիրտանընն իսթիֆատէսինէ, վէ հէմտէ միւէլլիֆինին թէշվիգինէ հիսմէթ օլունմասընը խասսէթէն թավսիեէ վէ իխթար իտէրիզ։

Ալէլ ումում Էրմէնի մէքթէպլէրինտէն չէգան թալէպէլէրին թիւրքճէ եաղըլարը, հիւսիւն վէ իմլա ճիհէթի իլէ տուն օլտուղու էքսէրիա կէօրիւլմէքտէ օլուպ, մէքթէպլէրտէ հիւսնիւ խաթթըն լիւզումիւ տախի, էն էվվէլ Գուրգէն էֆէնտինին թահթը իտարէսինտէ պուլունան Հայկական մէքթէպինտէ պիր սէնէտէն պէրու, մէվգիի իճրաեէ գօնուլարագ. աճիզլերի թիւրքճէ հիւսնի խաթթ թալիմիթմէքտէ օլտուղուման, մէքթէպի մէգքիւր թալէպէլէրինին եաղըլարը ատէթա պիր գալէմտէ միւտտէթի մէտիտէ չալըշմըշ քեաթիպլէր եաղըսընա թէմամը իլէ միւշապհհ օլտուղու միւտիրի միւմանիլէյհին տախի թահթը թաստիգինտէ օլմաղլէ, ճիւզի պիր մաաշ իլէ հէր հանկը մէքթէպ իսթէր իսէ օրաեա տախի կիտէճէք վագթըմ օլտուղունու իլան իտէրիմ։

ԱԼԻ ՂԱԼԻՊ